

**ПРЕЗИДІЯ
ПОСТАНОВА**

14.01.2021

м. Київ

№ П-31-1

**Про позицію Федерації професійних
спілок України щодо неприпустимості
підвищення цін на природний газ,
тарифів на електроенергію та
комунальні послуги в умовах пандемії
та низького рівня доходів населення**

Розпочаті на виконання законів України «Про ринок природного газу» та «Про ринок електричної енергії» ринкові перетворення в енергетичному секторі та інтеграційні процеси щодо включення газових мереж в енергетичний простір Євросоюзу здійснюються не прозоро, поспіхом та не узгоджуються з політикою доходів населення і спроможністю більшості домогосподарств оплачувати комунальні послуги за високими цінами.

Ситуація набула особливої гостроти в період карантинних обмежень, коли значна частина громадян втратили роботу або припинили підприємницьку діяльність.

З 1 серпня 2020 року НАК «Нафтогаз України» та інші постачальники природного газу щомісяця підвищували роздрібні ціни на природний газ для населення, які у підсумку зросли майже на 95% (з 3,712 грн/куб. м у квітні 2020 року до 7,22 грн/куб. м у січні 2021 року з ПДВ, але без вартості доставки).

З 1 січня 2021 року Урядом встановлено для побутових споживачів збільшений у 1,87 рази тариф на перші 100 кВт год електроенергії – 1,68 грн/кВт год. Скасування пільгового тарифу особливо гостро відчувають окремі категорії населення, зокрема мешканці населених пунктів, розташованих у 30-кілометровій зоні біля АЕС, багатодітні сім'ї, пенсіонери, учасники ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС, а найбільше споживачі, які у своїх помешканнях встановили прилади індивідуального електроопалення.

Водночас відбувається зменшення кількості категорій громадян, які мали право на пільги з оплати житлово-комунальних послуг, згортання програми житлових субсидій як компенсаторного механізму соціального захисту населення, що призводить до падіння життєвого рівня сімей з низькими доходами.

Політика незначного підвищення заробітних плат і пенсій є вкрай недостатньою. До того ж, відтерміновано на грудень 2021 року підвищення мінімальної заробітної плати до 6500 грн, заморожено на рівні 1 вересня 2020 року заробітну плату працівникам державних установ, зупинено до 31 грудня 2021 року дію постанови Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 822 щодо встановлення з 1 січня 2021 року найменшого розміру посадового окладу (ставки заробітної плати) педагогічного працівника на рівні трьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб.

Все більше зростає заборгованість з виплати заробітної плати: за даними Держстату України, на 1 грудня 2020 року вона перевищила 4 млрд грн, що більше ніж на початок року майже на 1 млрд грн. За підсумками III кварталу 2020 року рівень безробіття становив 9,5%, що значно вище середньоевропейського.

Загальний рівень пенсійного забезпечення залишається досить низьким. Пенсії, які не перевищують фактичного розміру прожиткового мінімуму, отримують близько 70% пенсіонерів. При цьому пенсійні виплати не досягають мінімального рівня, передбаченого ратифікованою Україною Конвенцією МОП № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення (не менше 40% заробітку за 30 років страхового стажу).

За таких умов суттєво збільшується кількість бідного населення, яке втрачає можливість доступу до життєво необхідних комунальних послуг, що спричиняє погіршення якості та зниження комфорту життя. Зокрема, в селах та селищах значна кількість населення взимку мешкає у приміщеннях, що майже не опалюються та не освітлюються.

У відповідь на такі утиски громадяни вдаються до стихійних акцій: перекидають дороги, автомагістралі та вулиці, справедливо вимагають від влади втрутитись в ситуацію і негайно вирішити ці питання.

Політика держави щодо вільного ринкового ціноутворення в енергетичному секторі потребує змін, вона має узгоджуватись з політикою у сферах доходів, оплати праці, зайнятості, щоб не допустити порушень конституційного права громадян та їхніх сімей на достатній життєвий рівень.

Питання цін на енергоносії та тарифів на комунальні послуги постійно перебуває під громадським контролем Федерації професійних спілок України та СПО об'єднань профспілок. Як сторона Генеральної угоди про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні на 2019–2021 роки, профспілки неодноразово зверталися до Кабінету Міністрів України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), Мінрегіону з конструктивними пропозиціями щодо збалансування економічної і соціальної складової державної політики ціноутворення в енергетичному секторі та у сфері комунальних послуг.

Зокрема, пропонувалось запровадити сучасну модель комерційного обліку природного газу в одиницях енергії замість кубічних метрів, визначати ціну на природний газ для населення з обов'язковим урахуванням обсягів та собівартості газу власного видобутку (у разі урахування цих пропозицій ціна природного газу для населення мала би бути не вищою 4–5 тис. грн за 1 тис.

куб. м), продовжити до моменту виходу економіки країни з кризи, пов'язаної з подоланням наслідків пандемії, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, застосування державного регулювання цін у вигляді покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів енергетичних ринків.

Фахівці Федерації профспілок України постійно брали участь у засіданнях НКРЕКП, що стосувались розгляду проєктів порядків та методик формування цін і тарифів на послуги з постачання і розподілу природного газу, електроенергії, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання теплової енергії та гарячої води, встановлення відповідних тарифів тощо, й висловлювали позицію профспілок, зокрема наполягали на необхідності унормування рівнів рентабельності, втрат у газових та електричних мережах, прозорості й обґрунтування розрахунків цін і тарифів.

Зокрема, у грудні 2019 року під час розгляду проєкту постанови НКРЕКП «Про встановлення тарифів для ТОВ «Оператор ГТС України» на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на регуляторний період 2020–2024 роки» було враховано пропозицію профспілок і переглянуто розмір тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу з урахуванням мінімального обсягу транзиту газу територією України до країн Західної Європи в розмірі 60 млрд куб. м на рік, що у підсумку призвело до суттєвого зниження тарифів на доставку природного газу для населення у 2020 році. Проте з 1 січня цього року тарифи на доставку газу операторами газорозподільних мереж зросли майже вдвічі.

У період формування державного бюджету на 2021 рік з метою недопущення погіршення рівня життя громадян та їх соціального захисту у листопаді та грудні 2020 року було надіслано звернення до Голови Верховної Ради України, Уряду, профільним комітетам Верховної Ради України з питань енергетики і соціальної політики з пропозиціями створити за участю всіх заінтересованих сторін робочу групу з напрацювання відповідних законодавчих ініціатив, спрямованих на вирішення проблемних питань, застосувати засоби парламентського контролю в частині дотримання законодавства щодо фінансового забезпечення громадян, які мають право на пільги та житлові субсидії на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу.

Також Кабінету Міністрів України було запропоновано скасувати рішення про збільшення після закінчення карантину розміру базової норми плати за житлово-комунальні послуги з 15 до 20 відсотків середньомісячного сукупного доходу домогосподарства.

Зважаючи на відсутність реагування органів влади на порушені питання Федерацією професійних спілок України було організовано та проведено 2–3 грудня акцію протесту з пікетуванням Верховної Ради України, де висунуто вимоги щодо неприпустимості зростання цін на енергоносії та тарифів на комунальні послуги під час карантину, яке призведе до подальшого зубожіння населення та збільшення кількості енергетично бідних громадян (детальна інформація додається).

З метою захисту соціально-економічних прав членів профспілок та їх сімей Президія Федерації професійних спілок України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Визнати, що державна цінова політика в енергетичному секторі та сфері комунальних послуг не забезпечує балансу інтересів держави, споживачів та суб'єктів господарювання. Ціни на природний газ та тарифи на електричну енергію і комунальні послуги значно перевищують економічно обґрунтований рівень та не відповідають фактичному рівню доходів населення. Як наслідок, збільшується кількість бідного населення, постійно зростає заборгованість за спожиті енергоносії та житлово-комунальні послуги. У виробничому секторі знижується конкурентоспроможність української продукції.

2. Вимагати від Кабінету Міністрів України:

2.1. Відновити державне регулювання цін для населення на ринку природного газу. Продовжити строк дії «Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу» щонайменше до моменту завершення карантину.

2.2. Скасувати постанову від 28.12.2020 № 1325 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 483». Продовжити строк дії «Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії» щонайменше до моменту завершення карантину.

2.3. Відновити пільгові (соціальні) тарифи для мешканців населених пунктів, розташованих у 30-кілометровій зоні біля АЕС, та споживачів, у помешканнях яких встановлено електроплити, індивідуальні прилади електроопалення (в опалювальний сезон).

2.4. Скасувати рішення про збільшення після закінчення карантину розміру базової норми плати за житлово-комунальні послуги з 15 до 20 відсотків середньомісячного сукупного доходу домогосподарства.

3. Звернутись до Кабінету Міністрів України з пропозиціями:

3.1. Розробити та в стислі терміни подати до Верховної Ради України законопроект щодо зниження ставки ПДВ на електроенергію та природний газ, що постачаються населенню.

3.2. Ініціювати внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» щодо збільшення: асигнувань на житлові субсидії у зв'язку із зростанням цін на енергоносії і комунальні послуги та низьким рівнем доходів населення; розміру фінансування державної установи «Фонд енергоефективності» з метою розширення напрямів її діяльності, насамперед у сільській місцевості, щодо надання фінансової та іншої допомоги власникам житлових будинків, які потерпають від енергетичної бідності, об'єднанням співвласників багатоквартирних будинків для здійснення термореновації їх житла.

3.3. Удосконалити систему формування ціни на природний газ з обов'язковим урахуванням обсягів газу власного видобутку і його собівартості.

3.4. Забезпечити проведення незалежного аудиту формування ціни природного газу і тарифів на електричну енергію. Унормувати складові

собівартості, які є економічно необґрунтованими, надмірними та несправедливими, зокрема обсяг втрат в електричних та газових мережах, рентабельність, фонд оплати праці адміністративного персоналу тощо.

3.5. Вжити заходів для виконання зобов'язань України в рамках Енергетичного співтовариства щодо запровадження обліку природного газу в одиницях енергії, що дозволить підвищити безпеку, покращити якість газопостачання та створить умови для справедливих розрахунків за використаний обсяг енергії.

3.6. Вжити заходів для підвищення ефективності роботи Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, насамперед щодо стимулювання природних монополій до зниження собівартості продукції та покращення їх якості, створення на ринку можливостей для конкуренції, здійснення ефективного контролю за використанням коштів та реалізацією інвестиційних програм суб'єктами господарювання.

3.7. Посилити інформаційно-роз'яснювальну кампанію серед населення щодо можливості вибору постачальника природного газу чи електричної енергії, необхідності економного та раціонального використання енергоресурсів, впровадження заходів з термореновації будівель.

4. Звернутись до Верховної Ради України з пропозицією заслухати звіт Кабінету Міністрів України про стан запровадження ринкових відносин у сфері енергетики та удосконалення компенсаторних механізмів соціального захисту населення.

5. Звернутись до Антимонопольного комітету України щодо здійснення перевірок стосовно дотримання законодавства України суб'єктами господарювання – постачальниками природного газу під час підвищення цін на природний газ для населення з 1 серпня 2020 року та запропонувати оприлюднити результати перевірок.

6. Керівникам членських організацій Федерації професійних спілок України:

6.1. Направити звернення до Президента України, Голови Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, народних депутатів України з вимогою не допускати прийняття нормативно-правих актів, які погіршують рівень життя громадян, а також з пропозиціями щодо вдосконалення державної політики ціноутворення в енергетичному секторі на основі принципу відповідності цін на природний газ і тарифів на електричну енергію та комунальні послуги фактичному рівню доходів населення.

6.2. Донести позицію Федерації професійних спілок України у питанні цін (тарифів) на енергоносії до широкої громадськості, зокрема через оприлюднення її у засобах масової інформації та соціальних мережах.

7. Рекомендувати територіальним профоб'єднанням:

7.1. Звернутись до органів місцевого самоврядування з вимогою не підвищувати тарифи на комунальні послуги до моменту завершення карантину, стимулювати підприємства комунальної власності до зниження собівартості послуг.

7.2. Звернутись до органів державної влади та місцевого самоврядування щодо розроблення та реалізації місцевих програм енергозбереження в житлових та громадських будівлях та їх термомодернізації.

7.3. Ініціювати проведення засідань територіальних тристоронніх соціально-економічних рад, на яких розглянути питання про зростання цін на природний газ, тарифів на електроенергію та комунальні послуги в умовах пандемії і низького рівня доходів населення, та напрацювати пропозиції щодо удосконалення державної цінової політики в енергетичному секторі.

8. Підтримати акції громадянського суспільства з вимогами щодо зниження тарифів на електричну енергію і цін на природний газ та забезпечення зростання заробітних плат більш високими темпами, ніж інфляція.

9. У разі nereагування на вимоги та пропозиції Федерації професійних спілок України у термін до 01.02.2021, визначити подальші колективні дії, спрямовані на захист прав та інтересів членів профспілок та їхніх сімей, з метою недопущення необґрунтованого зростання цін на природний газ та тарифів на електричну енергію і комунальні послуги.

10. Контроль за виконанням постанови покласти на Голову Федерації професійних спілок України Осового Г.В.

Голова Федерації профспілок України

Г.В. Осовий

Погоджено: Шубін О.О. –

Драп'ятий Є.М. –

Лях Д.О. –

Ровчак Л.В. –

Пендзин О.В. –

Кісліцина О.П. –

ІНФОРМАЦІЯ

про позицію Федерації професійних спілок України щодо неприпустимості підвищення цін на природний газ, тарифів на електроенергію та комунальні послуги в умовах пандемії та низького рівня доходів населення

Державна політика у сферах енергетики та комунальних послуг та наслідки її реалізації

Україна на шляху інтеграції до ЄС ратифікувала, зокрема, у сфері енергетики: Договір до Енергетичної Хартії та Заклучний акт до неї; Угоду про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їх державами-членами, з іншої сторони; Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного співтовариства, згідно з пунктом 2 статті 1 якого взяла на себе зобов'язання виконувати всі Рішення та Процедурні акти, прийняті під час застосування Договору із часу набрання ним чинності, а також приєдналась до єдиного простору регулювання торгівлі газом та електроенергією.

Проте Європейські енергетичні компанії ще не мають достатніх стимулів для виходу на український енергетичний ринок, що спричинило би конкурентний тиск на вітчизняних виробників електричної енергії та сприяло збільшенню видобутку природного газу.

Базовим документом, на якому ґрунтується енергетична політика держави є Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» (далі – Енергетична стратегія), схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 605-р.

Однією з головних цілей Енергетичної стратегії є інтеграція газових і електроенергетичних мереж в енергетичний простір ЄС та **перехід на ринкові відносини** в ПЕК.

Для реалізації Енергетичної стратегії розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.06.2018 № 497-р було схвалено План заходів, у якому передбачено до 2020 року **завершити імплементацію Третього енергетичного пакета ЄС та створити повноцінні ринки природного газу і електроенергії**, здійснити інституційну інтеграцію України до Європейської мережі операторів газотранспортних систем (ENTSO-G), досягнути радикального прогресу у сфері відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) через збільшення їх частки у кінцевому споживанні до 11%.

Ринок електричної енергії

13 квітня 2017 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про ринок електричної енергії», відповідно до якого відбулась зміна існуючої раніше моделі «єдиного» покупця електричної енергії, функції якого виконувало державне підприємство «Енергоринок», а ціни регулювалися НКРЕКП, на базову для європейського енергетичного простору конкурентну

лібералізовану модель, відповідно до Третього пакету енергетичного законодавства ЄС.

Для впровадження нового ринку електричної енергії, відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» Урядом, Міненерго та НКРЕКП схвалено низку нормативно-правових актів, на виконання яких були створені нові сегменти ринку електричної енергії (ринок двосторонніх договорів, ринок «на добу наперед», внутрішньодобовий ринок, балансуючий ринок, ринок допоміжних послуг). Відбулось відокремлення видів діяльності оператора системи передачі та операторів системи розподілу електроенергії, запроваджено **спеціальні обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів** у процесі функціонування ринку електричної енергії. З січня 2019 року запроваджено роздрібний ринок електричної енергії, який складається з послуг розподілу та постачання електричної енергії. Розподіл – це мережі обленерго, вони є природними монополіями. Постачання – це суміжний конкурентний ринок, на який мають отримувати доступ якнайбільше постачальників.

Наразі НКРЕКП здійснює державне регулювання з метою досягнення балансу інтересів споживачів, суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, і держави, забезпечення енергетичної безпеки, європейської інтеграції ринків електричної енергії та природного газу України.

Національний регулятор не має повноважень встановлювати тарифи на електричну енергію для суб'єктів господарювання, їх диктує ринок.

НКРЕКП має повноваження затверджувати порядки та методики формування, розрахунку та встановлення державних регульованих цін і тарифів для суб'єктів природних монополій у сферах енергетики та комунальних послуг, а також для інших суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг, а також встановлювати тарифи:

- на послуги з розподілу електричної енергії;
- на послуги постачальників універсальних послуг;
- на послуги з передачі електричної енергії;
- на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Тарифи на ці послуги з 01.01.2021 наведено у додатках 1–4 до Інформації.

Повністю лібералізувати роздрібний ринок електричної енергії планувалось з 01.01.2021, внаслідок чого мало би відбутися підвищення тарифу для населення до комерційного рівня, вартість 1 кВт год. становила би близько 3,30 грн.

Проте Уряд, зважаючи на численні звернення, у т.ч. звернення ФПУ, 28 грудня цього року схвалив постанову «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 року № 483», якою, зокрема, було подовжено строк дії Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії (ПСО) до 31 березня 2021 року, визначено єдину фіксовану ціну на електричну енергію для побутових споживачів – 1,68 грн/кВт год., збережено і залишено без змін

коефіцієнти дво- та тризонного обліку електричної енергії. Тому у разі встановлення, до прикладу, двозонного обліку електричної енергії, її ціна у нічний час буде на 50% меншою.

Прийняття згаданої постанови дозволило уникнути стрімкого зростання ціни на електроенергію для населення вже з першого січня 2021 року. Проте окремі категорії населення втратили можливість оплачувати за спожиту електроенергію за пільговим тарифом, зокрема мешканці населених пунктів, розташованих у 30-кілометрових зонах біля АЕС, споживачі, які у своїх помешканнях встановили прилади індивідуального електроопалення (мали право сплачувати по 0,90 грн. за перші 3000 кВт год в опалювальний сезон). Особливо гостро відчують подорожчання багатодітні сім'ї, пенсіонери, учасники ліквідації аварії на ЧАЕС.

Ринок природного газу

З прийняттям у 2015 році Закону України «Про ринок природного газу» ґрунтовно змінено правила функціонування газового ринку. Зокрема, низкою постанов Уряду та НКРЕКП визначено засади створення ефективного конкурентного середовища на ринку природного газу з урахуванням основних вимог законодавства ЄС.

У 2018 році – I кварталі 2019 року Урядом прийнято низку важливих рішень стосовно реструктуризації (анбандлінгу) НАК «Нафтогаз України». Зокрема, ухвалено рішення щодо коригування статуту із зміною організаційної форми з публічного на приватне акціонерне товариство (нова назва: АТ «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»), компетенції наглядової ради (відтепер збори акціонерів можуть обирати та звільняти голову правління компанії без її подання), а також доповнив обов'язки правління «Нафтогазу» положенням щодо обов'язкового погодження з Урядом рішень стосовно господарської діяльності його дочірніх підприємств.

З метою запровадження компенсаторних механізмів під час запровадження ринку природного газу Кабінет Міністрів України затвердив Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (ПСО).

З 1 серпня 2020 року відбулася остаточна лібералізація ринку газу, зокрема почали діяти нові правила: держава перестала регулювати роздрібні ціни на природний газ для побутових споживачів. Ціна газу не визначається на підставі ПСО а вільно встановлюється між постачальником та споживачем, тобто є договірною. Споживачі отримали можливість обирати постачальника залежно від вартості та якості послуги.

За даними НКРЕКП станом на 01.01.2021 отримали ліцензії на надання послуг з постачання природного газу 782 суб'єктів господарювання. З них 58 постачальників оприлюднили вартість газу для населення, у т.ч. ТОВ ГК «Нафтогаз України», яка пропонує газ для побутових споживачів за найнижчими цінами. Однак, фактично ці компанії поділили між собою територію обслуговування населення, що створює монополізацію регіональних ринків, спотворює принцип конкуренції і не дає населенню робити вільний

вибір постачальників. Також більшість споживачів не розуміють принципів «ринку», його особливостей та ризиків. Задекларований Урядом «простий та вільний вибір постачальника», поки що, не працює.

За таких умов, НАК «Нафтогаз України» та інші постачальники природного газу щомісяця підвищували роздрібні ціни на природний газ для населення, у підсумку вони зросли майже на 95% (з 3,712 грн/куб. м у квітні 2020 року до 7,22 грн/куб. м у січні 2021 року з ПДВ, але без вартості доставки).

Роздрібні ціни на природний газ для побутових споживачів, що оприлюднені 58 постачальниками, в розрізі регіонів наведено у додатку 5.

Проте в ціні природного газу наявні економічно необґрунтовані, надмірні та несправедливі витрати, зокрема обсяги втрат в газових мережах та рівень заробітної плати адміністративного персоналу ПАТ «НАК «Нафтогаз України».

Згідно із затвердженням Міністром розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України фінансовим планом ПАТ «НАК «Нафтогаз України» у 2020 році витрати на оплату праці 1 013 співробітників (1 001 співробітник адміністративно-управлінського персоналу, 6 членів наглядової ради, 5 членів правління, 1 керівник) становили 2 651 867 тис. грн, у т.ч. 2 440 760 тис. грн витрати на оплату праці адміністративно-управлінського персоналу, що на 37% більше, ніж у 2019 році. Середньомісячні витрати на оплату праці одного працівника становили 240 690 грн, у т.ч. члена наглядової ради – 549 305 грн, члена правління – 1 526 441 грн, адміністративно-управлінського працівника – 121 304 грн.

Соціальний захист

Запровадження ринків газу та електроенергії в Україні проходить в умовах, ускладнених карантинними обмеженнями (з березня 2020 року), у зв'язку з розповсюдженням коронавірусної хвороби, що призвело до суттєвого зменшення доходів громадян та збільшення в рази звернень за призначенням житлової субсидії.

За даними Мінсоцполітики в цілому по країні субсидії отримують 3,1 млн домогосподарств. Крім цього, майже 1,8 млн сімей користується пільгами при оплаті житлово-комунальних послуг і мають знижку від 25 до 100 відсотків відповідно до законодавства.

Таким чином, майже 5 млн домогосподарств із загальної кількості близько 15 млн¹ домогосподарств отримують пільги або субсидію.

На жаль, в умовах низької платоспроможності переважної більшості населення відбувається поступове згортання програми житлових субсидій. Так, видатки з Державного бюджету 2020 року на пільги і житлові субсидії громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу скорочено у порівнянні з 2019 роком на 18,72 млрд. грн, або майже на 32,3% (39 329 479 тис. грн проти 58 047 272 тис. грн у 2019 році).

¹За даними Держстату України, у 2015 році кількість домогосподарств становила 15 074 тис., з них 67% міських домогосподарств, а третина сільські домогосподарства.

У Законі України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» передбачені асигнування на виплату у грошовій формі пільг і житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу у сумі 36 607 708 тис. грн, що менше минулорічного розміру видатків на 2,72 млрд грн, або майже на 7%.

Такий стан викликає занепокоєння. Адже карантинні заходи пов'язані із запобіганням поширенню коронавірусної хвороби COVID-19 подовжені Урядом. Окрім того, останнім часом відбулось суттєве зростання ціни (майже на 95%) на природний газ для населення (з 3,712 грн/куб.м у квітні 2020 року до 7,22 грн/куб. м у січні 2021 року з ПДВ але без вартості розподілу). З 1 січня 2021 року юридичні споживачі (з договірною потужністю понад 50 кВт) переводяться на розрахунок за новою моделлю ринку, вони будуть платити комерційну ціну за електроенергію у вигляді збільшеного тарифу, що призведе до зростання тарифів на послуги з управління житлом та на деякі комунальні послуги. З початку 2021 року зростають тарифи на електричну енергію для населення (1,68 грн за перші 100 кВт год.). З 1 квітня 2021 року тарифи на електричну енергію для населення можуть становити 3,3 грн/кВт год. З 1 травня 2021 року зростуть тарифи на природний газ для теплопостачальних підприємств, у зв'язку із завершенням дії режиму покладання спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу (втрата чинності постанови Кабінету Міністрів України від 19 жовтня 2018 року № 867), що призведе до зростання тарифів на постачання теплової енергії та гарячої води.

Таким чином, на нашу думку, передбачених у державному бюджеті сум на пільги та субсидії населенню явно не вистачить. Ймовірно, з огляду на це Уряд вирішив збільшити розмір базової норми плати за житлово-комунальні послуги з 15 до 20 відсотків середньомісячного сукупного доходу домогосподарства. Ця норма мала би бути застосованою вже з 1 травня 2020 року, проте через запровадження карантинних обмежень було прийнято рішення застосувати її після закінчення карантину.

Дії Федерації профспілок України щодо удосконалення державної цінової політики у сферах енергетики, комунальних послуг та соціального захисту населення

Питання цін на енергоносії та тарифів на комунальні послуги для населення країни перебуває під постійною увагою Федерації профспілок України та СПО об'єднань профспілок.

ФПУ та СПО об'єднань профспілок неодноразово зверталися до Кабінету Міністрів України з пропозиціями удосконалити державну політику в енергетичному секторі, зокрема політику ціноутворення. Ми діяли в рамках домовленостей закріплених у Генеральній угоді про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні на 2019–2021 роки. У зверненнях наголошувалось, що в сучасних умовах цілком виключити втручання держави в соціально-економічні процеси неможливо, тому що ринковий розподіл по своїй природі є несправедливим.

З метою зменшення негативних наслідків цінової політики, що реалізовувалась Урядом в енергетичній галузі, Федерацією профспілок України у 2019 році були надіслані пропозиції щодо переходу на сучасну модель комерційного обліку природного газу в одиницях енергії замість кубічних метрів та визначення ціни на природний газ для населення з обов'язковим урахуванням обсягів та собівартості газу власного видобутку. У разі урахування цих пропозицій тарифи на послуги з постачання природного газу населенню могли бути не вищими 4–5 тис. грн за 1 тис. куб. м.

Представники ФПУ постійно брали участь у засіданнях НКРЕКП, що стосувались розгляду проєктів порядків та методик формування цін і тарифів на послуги з постачання і розподілу природного газу, електроенергії, централізованого водопостачання та водовідведення, постачання теплової енергії та гарячої води та висловлювали позицію профспілок.

Так, наприклад, у грудні 2019 року після розгляду проєкта постанови НКРЕКП «Про встановлення тарифів для ТОВ «Оператор ГТС України» на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на регуляторний період 2020–2024 роки» ФПУ офіційним листом та через представника на засіданні комісії вимагало переглянути розмір тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу з урахуванням мінімального обсягу транзиту газу територією України до країн Західної Європи в розмірі 60 млрд куб. м газу на рік, що у підсумку призвело до суттєвого зниження тарифів на доставку природного газу для населення у 2020 році. Проте з 1 січня цього року тарифи на доставку газу операторами газорозподільних мереж зросли майже вдвічі.

У квітні 2020 року ФПУ направила лист до Кабінету Міністрів України з пропозиціями щодо удосконалення державної цінової політики у зв'язку з необхідністю подолання наслідків пандемії, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, у якому запропонувала удосконалити законодавство у сфері енергетики та комунальних послуг, у якому пропонувалось доручити:

- Міністерству розвитку громад та територій України розробити проєкт постанови Уряду щодо затвердження Порядку коригування тарифів на послуги з постачання теплової енергії та постачання гарячої води у зв'язку із зміною цін на енергоносії та зменшенням обсягів виробництва теплової енергії;

- Міністерству енергетики та захисту довкілля України спростити процедуру та скоротити терміни для отримання статусу захищеного споживача, внести зміни до Правил про безпеку постачання електричної енергії для забезпечення безпеки постачання електричної енергії захищеним споживачам, запровадити прозору процедуру прийняття рішення щодо доцільності надання статусу захищеного споживача.

18 листопада 2020 року було надіслано листа Голові Верховної Ради України № 01-12/1041-спо, у якому запропоновано: провести спільне засідання Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг та Комітету соціальної політики та захисту прав ветеранів щодо стану реалізації норм Закону України «Про ринок природного газу» та соціального захисту населення під час пандемії; збільшити видатки з державного бюджету на 2021 рік на пільги та житлові субсидії; подовжити до моменту виходу економіки країни з

кризи, пов'язаної з подоланням наслідків пандемії, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, дію PCSO на енергетичних ринках; вжити заходів щодо невідкладного погашення заборгованості з виплати заробітної плати на підприємствах усіх форм власності та недопущення її виникнення у майбутньому тощо.

18 грудня 2020 року було надіслано листа Голові Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Верховної Ради України Третяковій Г.М. № 01-12/1116-спо, у якому обґрунтовано позицію профспілок стосовно неприпустимості зменшувати асигнування з державного бюджету на виплату у грошовій формі пільг і житлових субсидій в умовах зростання цін на енергоносії, тарифів на комунальні послуги, заборгованості із виплати заробітної плати, досить високого рівня безробіття (9,5% за підсумками III кварталу 2020 року), адже це призведе до збільшення кількості енергетично бідного населення та зниження рівнів оплати за житлово-комунальні послуги.

З метою недопущення погіршення рівня життя громадян та їх соціального захисту було запропоновано:

- створити за участі всіх заінтересованих сторін робочу групу з напрацювання законодавчих ініціатив спрямованих на вирішення проблеми із заборгованістю з виплати заробітної плати;

- застосувати засоби парламентського контролю в частині дотримання законодавства щодо фінансового забезпечення громадян, які мають право на пільги та житлові субсидії на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу. У разі необхідності ініціювати внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» щодо збільшення асигнувань на житлові субсидії;

- рекомендувати Кабінету Міністрів України скасувати рішення про збільшення після закінчення карантину розміру базової норми плати за житлово-комунальні послуги з 15 на 20 відсотків середньомісячного сукупного доходу домогосподарства.

Проте на це звернення відповіді ми не отримали досі.

Окрім того, на виконання постанови Президії ФПУ від 27.11.2020 № П-28-1 організовано та проведено 2–3 грудня акцію протесту з пікетуванням Верховної Ради України. За підсумками акції передано Секретаріату Верховної Ради України та Уряду вимоги профспілок, серед яких: для припинення подальшого зубожіння населення та зменшення кількості енергетично бідних громадян не допускати зростання цін на енергоносії та тарифів на комунальні послуги під час карантину.

Через підвищення цін на природний газ та тарифу на електроенергію наразі на місцях проходять стихійні акції протесту. Українці погрожують владі масовими несплатами за послуги електро-, та газопостачання.

Через високі ціни на газ жителі міста Снятин на Прикарпатті та мешканці села Оршівці на Буковині 6 січня перекрили дорогу державного значення Н-10. 10 січня у Полтаві вийшли на протест жителі міста та перекрили рух трасою Київ-Харків в межах міста. Того ж дня біля поста патрульної поліції в Пісочині в Харківській області люди перекрили трасу Харків – Сімферополь.

8 січня у Нікополі та Марганці одночасно відбулися мітинги, на яких люди вимагали повернення тарифів на електроенергію в розмірі 0,9 грн. за перші 3000 кВт/год для опалення помешкань, таку ж акцію планують провести в місті Покров. Ці міста об'єднує те, що їх мешканці офіційно відмовилися від централізованого опалення та встановили прилади індивідуального електроопалення у квартирах.

Висновки

Ринкові перетворення в енергетичному секторі здійснювались поспіхом та не узгоджувалися з політикою доходів населення. За таких умов відбулось збільшення кількості енергетично бідного населення, яке втратило можливість користуватися певними благами цивілізації для забезпечення якісного та комфортного проживання, зокрема в селах та селищах значна кількість населення взимку мешкає у приміщеннях, що майже не опалюються та не освітлюються. Дії та рішення Уряду не завжди були спрямовані на підвищення добробуту населення та забезпечення ефективної державної підтримки малозабезпечених верств. Регуляторними органами продовжувалась практика шокуючого підвищення цін на енергоресурси та комунальні послуги.

Чи можливо зменшити витрати на оплату природного газу, електричної та теплової енергії? Так, але для цього потрібно суттєво підвищити рівень енергетичної ефективності житла. Як відомо, більшість житлового фонду в Україні побудовано до набуття незалежності, тому фактичне споживання теплової енергії досягає 240 кВт год. на кв. м. В деяких областях України споживання теплової енергії перевищує показники країн-членів ЄС більш ніж на 60%. У зв'язку з цим заходи з термомодернізації житла потребують значних фінансових ресурсів. Держава не має бути осторонь цього процесу.

Отже, політика держави щодо запровадження ринкових відносин у сфері енергетики та комунальних послуг потребує докорінних змін, вона має узгоджуватись з політикою у сфері доходів та оплати праці, політикою забезпечення енергоефективності будівель, політикою боротьби з енергетичною бідністю, яка має базуватись на трудовій, а не на соціально-дотаційній основі з пріоритетом довгострокових програм розвитку національної економіки та забезпечення високого рівня зайнятості, що дозволить підвищити рівень доходів населення та суттєво зменшити заборгованість за спожиті житлово-комунальні послуги, яка **наприкінці листопада 2020 року сягнула 66,1 млрд грн, у т.ч.:**

- зі сплати за постачання та розподіл природного газу – **27,8 млрд грн,**
- за постачання теплової енергії та гарячої води – **20,7 млрд грн,**
- за управління багатоквартирними будинками – **5,2 млрд грн,**
- за централізоване водопостачання та водовідведення – **5,7 млрд грн,**
- за вивезення побутових відходів – **1,1 млрд грн,**
- за постачання та розподіл електричної енергії – **5,6 млрд грн.**

Одним із чинників такого стану є прогресуюче зростання заборгованості з виплати заробітної плати в країні. За даними Держстату на 1 грудня 2020 року

вона становила 4010,5 млн грн, що на 976,1 млн грн більше, ніж на початок року.

З метою побудови ефективних ринкових відносин та вирішення нагальних питань в енергетичному секторі економіки необхідно суттєво удосконалити чинне законодавство, яке має ґрунтуватися на таких базових принципах:

- захист прав споживачів;
- забезпечення споживачів якісними товарами та послугами;
- створення сучасної та надійної енергетичної системи країни;
- стимулювання природних монополій до зниження собівартості товарів і послуг;
- створення умов для високої конкуренції на ринках природного газу, електричної енергії та комунальних послуг;
- збалансування інтересів держави, споживача та постачальника товарів і послуг;
- створення ефективної державної системи соціального захисту малозабезпечених верств населення.

Тарифи на послуги з розподілу електричної енергії, що діють з 1 січня 2021 року

№	Енергорозподільчі компанії	Тарифи на послуги з розподілу електричної енергії		Регламентуючий документ: постанова НКРЕКП	
		1 клас напруги, грн/МВт·год (без урахування ПДВ)	2 клас напруги, грн/МВт·год (без урахування ПДВ)	№	дата
1	АТ «ВІННИЦЯОБЛЕНЕРГО»	167,14	1 150,40	2362	09.12.2020
2	ПРАТ «ВОЛИНЬОБЛЕНЕРГО»	118,34	1 020,03	2363	09.12.2020
3	АТ «ДТЕК ДНІПРОВСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»	93,38	697,92	2364	09.12.2020
4	АТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»	206,32	1 121,27	2365	09.12.2020
5	АТ «ЖИТОМИРОБЛЕНЕРГО»	212,81	1 188,01	2366	09.12.2020
6	ПРАТ «ЗАКАРПАТТЯОБЛЕНЕРГО»	272,28	1 266,75	2367	09.12.2020
7	ПАТ «ЗАПОРІЖЖЯОБЛЕНЕРГО»	94,44	843,90	2368	09.12.2020
8	ПРАТ «ДТЕК КИЇВСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»	84,16	374,28	2369	09.12.2020
9	ПРАТ «ДТЕК КИЇВСЬКІ РЕГІОНАЛЬНІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»	172,48	754,79	2370	09.12.2020
10	ПРАТ «КІРОВОГРАДОБЛЕНЕРГО»	235,57	1 179,59	2371	09.12.2020
11	ТОВ «ЛУГАНСЬКЕ ЕНЕРГЕТИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ»	344,48	1 495,98	2355	09.12.2020
12	ПРАТ «ЛЬВІВОБЛЕНЕРГО»	139,33	955,36	2372	09.12.2020
13	АТ «МИКОЛАЇВОБЛЕНЕРГО»	188,55	987,35	2373	09.12.2020
14	АТ «ДТЕК ОДЕСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»	134,82	890,28	2374	09.12.2020
15	ПАТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»	110,69	932,73	2356	09.12.2020
16	АТ «ПРИКАРПАТТЯОБЛЕНЕРГО»	165,59	1 276,22	2375	09.12.2020
17	ПРАТ «РІВНЕОБЛЕНЕРГО»	150,21	926,21	2376	09.12.2020
18	АТ «СУМІОБЛЕНЕРГО»	165,23	1 226,67	2377	09.12.2020
19	ВАТ «ТЕРНОПІЛЬОБЛЕНЕРГО»	168,34	1 211,75	2378	09.12.2020
20	АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО»	184,07	820,39	2379	09.12.2020
21	АТ «ХЕРСОНОБЛЕНЕРГО»	301,38	1 028,86	2380	09.12.2020
22	АТ «ХМЕЛЬНИЦЬКОБЛЕНЕРГО»	192,18	1 121,43	2381	09.12.2020
23	ПАТ «ЧЕРКАСИОБЛЕНЕРГО»	98,15	928,33	2382	09.12.2020
24	АТ «ЧЕРНІВЦІОБЛЕНЕРГО»	108,71	991,84	2383	09.12.2020
25	АТ «ЧЕРНІГІВОБЛЕНЕРГО»	194,56	1 188,69	2384	09.12.2020
26	ДПЕМ ПРАТ «АТОМСЕРВІС»	16,27	1 137,63	2357	09.12.2020
27	ДП «РЕГІОНАЛЬНІ ЕЛЕКТРИЧНІ МЕРЕЖІ»	111,83	371,31	2358	09.12.2020
28	ПРАТ «ДТЕК ПЕМ-ЕНЕРГОВУГІЛЛЯ»	27,14	245,09	2359	09.12.2020
29	ТОВ «ДТЕК ВИСОКОВОЛЬТНІ МЕРЕЖІ»	53,25	1 508,28	2385	09.12.2020
30	АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»	192,82	907,44	2361	09.12.2020
31	ПРАТ «ПЕЕМ «ЦЕК»	83,55	759,88	2386	09.12.2020
32	ТОВ «НАФТОГАЗ ТЕПЛО» (на території м. Новий Розділ Львівської області)	127,07	1300,39	2360	09.12.2020
	ТОВ «НАФТОГАЗ ТЕПЛО» (на території м. Новояворівськ, смт Івано-Франкове, смт Шкло, с. Новий Яр, с. Ліс, х. Окілки, х. Батоги, с. Старичі, с. Стадники Яворівського району Львівської області)	274,84	775,66		

Тарифи на послуги постачальників універсальних послуг, що діють з 01 січня 2021 року

№	Постачальники універсальних послуг	Тарифи на послуги постачальників універсальних послуг, грн/МВт·год (без урахування податку на додану вартість)	Регламентуючий документ: Постанова НКРЕКП	
			№	дата
1	ТОВ «ЕНЕРА ВІННИЦЯ»	96,11	2280	02.12.2020
2	ТОВ «ВОЛИНЬЕЛЕКТРОЗБУТ»	81,07	2281	02.12.2020
3	ТОВ «ДНІПРОВСЬКІ ЕНЕРГЕТИЧНІ ПОСЛУГИ»	77,19	2282	02.12.2020
4	ТОВ «ДОНЕЦЬКІ ЕНЕРГЕТИЧНІ ПОСЛУГИ»	172,03	2283	02.12.2020
5	ТОВ «ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСНА ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНА КОМПАНІЯ»	104,45	2284	02.12.2020
6	ТОВ «ЗАКАРПАТТЯЕНЕРГОЗБУТ»	81,64	2285	02.12.2020
7	ТОВ «ЗАПОРІЖЖЯЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ»	82,53	2286	02.12.2020
8	ТОВ «КИЇВСЬКІ ЕНЕРГЕТИЧНІ ПОСЛУГИ»	87,91	2287	02.12.2020
9	ТОВ «КИЇВСЬКА ОБЛАСНА ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНА КОМПАНІЯ»	54,76	2288	02.12.2020
10	ТОВ «КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА ЕК»	92,85	2289	02.12.2020
11	ТОВ «ЕНЕРА СХІД» (Луганська обл.)	166,29	2290	02.12.2020
12	ТОВ «ЛЬВІВЕНЕРГОЗБУТ»	78,26	2291	02.12.2020
13	ТОВ «МИКОЛАЇВСЬКА ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНА КОМПАНІЯ»	99,94	2292	02.12.2020
14	ТОВ «ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНА КОМПАНІЯ»	66,43	2293	02.12.2020
15	ТОВ «ПОЛТАВАЕНЕРГОЗБУТ»	109,64	2294	02.12.2020
16	ТОВ «ПРИКАРПАТЕНЕРГОТРЕЙД»	99,90	2295	02.12.2020
17	ТОВ «РІВНЕНСЬКА ОБЛАСНА ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНА КОМПАНІЯ»	74,61	2296	02.12.2020
18	ТОВ «ЕНЕРА СУМИ»	145,67	2297	02.12.2020
19	ТОВ «ТЕРНОПІЛЬЕЛЕКТРОПОСТАЧ»	90,11	2298	02.12.2020
20	ПРАТ «ХАРКІВЕНЕРГОЗБУТ»	81,46	2299	02.12.2020
21	ТОВ «ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНА КОМПАНІЯ»	73,26	2300	02.12.2020
22	ТОВ «ХМЕЛЬНИЦЬКЕНЕРГОЗБУТ»	80,69	2301	02.12.2020
23	ТОВ «ЧЕРКАСИЕНЕРГОЗБУТ»	88,52	2302	02.12.2020
24	ТОВ «ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА ЕНЕРГОПОСТАЧАЛЬНА КОМПАНІЯ»	70,69	2303	02.12.2020
25	ТОВ «ЕНЕРА ЧЕРНІГІВ»	105,84	2304	02.12.2020

Додаток 3 до Інформації

Тариф на послуги з передачі електричної енергії, що діє з 1 січня 2021 року

ПРАТ «НЕК «Укренерго»	ТАРИФ, грн/МВт*год (без податку на додану вартість)	Регламентуючий документ НКРЕКП	
		№	дата
	293,93	2353	09.12.2020

Додаток 4 до Інформації

Тариф на послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління, що діє з 1 січня 2021 року

ПРАТ «НЕК «Укренерго»	ТАРИФ, грн/МВт*год (без податку на додану вартість)	Регламентуючий документ НКРЕКП	
		№	дата
	39,41	2354	09.12.2020

Додаток 5 до Інформації

Роздрібні ціни на природний газ для населення з 01.01.2021

Постачальник (газопостачальна компанія)	Тариф (грн. за 1 м³, з ПДВ, але без вартості доставки)	Тариф, що був у грудні
Україна		
ТОВ ГК «Нафтогаз України»	7,22000	6,3300
Вінницька обл.		
ТОВ «Енера Вінниця»	8,82000	
ТОВ «Вінницягаз збут»	9,89573	8,85455
ТОВ «Газовик»	9,90000	
ТОВ «Газпостачсервіс»	7,93000	
Волинська обл.		
ТОВ «Волиньгаз збут»	9,92237	8,83605
ТОВ «Волиньелектрозбут»	8,69900	7,69900
Дніпропетровська обл.		
ТОВ «Дніпропетровськгаз збут»	9,89365	8,88873
Донецька обл.		
ТОВ «Азовгаз»	8,92000	7,99000
ТОВ «Донецькі енергетичні послуги» (Yasno)	7,39000	6,49000
Житомирська обл.		
ТОВ «Житомиргаз збут»	9,91632	8,89785
ТОВ «Житомирська обласна енергопостачальна компанія»	7,93000	
ТОВ «Поліссягаз»	9,91200	8,95200
Закарпатська обл.		
ТОВ «Закарпатгаз збут»	9,89158	
Запорізька обл.		
ТОВ «ВЕК «ПалівЕнерго»	7,38000	6,35000
ТОВ «Запоріжгаз збут»	9,90222	8,96076
Івано-Франківська обл.		
ТОВ «Прикарпатенерготрейд»	9,00000	7,20000
ТОВ «Івано-Франківськгаз збут»	9,88752	
Київська обл.		
ТОВ «Газ АП»	6,99000	

ТОВ «Галнафтогаз»	7,50000	
ТОВ «ЕРУ Трейдинг»	7,11000	
ТОВ «ВКФ Теплобуд»	7,22000	6,25000
ТОВ «ТАС Енергія»	7,80000	7,20000
ТОВ «Мегаватт Енерго»	7,05000	5,95000
ТОВ «Асканія Енерджи»	7,20000	6,69000
ТОВ «Енерджи Трейд Груп» (ETG)	9,60500	7,80000
ДП «КиївгазЕнерджи» ПАТ «Київгаз»	9,87500	8,81900
ТОВ «Торгова електрична компанія»	9,80000	
ТОВ «Київські енергетичні послуги» (Yasno)	7,39000	
ТОВ «Київоблгаз збут»	9,87850	8,82252
Кіровоградська обл.		
ТОВ «Кіровоградська обласна енергопостачальна компанія»	7,20000	6,36200
Луганська обл.		
ТОВ «Луганськгаз збут»	9,78090	8,28960
ТОВ «Енера Схід»	8,82000	
Львівська обл.		
ТОВ «Львівгаз збут»	9,89691	8,80787
ТОВ «Львівенергозбут»	10,80000	9,05000
Миколаївська обл.		
ТОВ «Миколаївгаз збут»	9,91825	8,94351
Одеська обл.		
ТОВ «Одесагаз-постачання»	9,85000	8,70000
Полтавська обл.		
ТОВ «Кременчукгаз-постачання»	8,50000	7,05000
ТОВ «Кременчукгаз Трейдинг»	7,64000	6,90000
ТОВ «Торговий дім «Лубнигаз»	8,97500	8,79000
ТОВ «Полтавагаз збут»	8,91000	7,92000
Рівненська обл.		
ТОВ «Рівнегаз збут»	9,92437	8,87207
ТОВ «Рівненська обласна енергопостачальна компанія»	9,77550	
Сумська обл.		
ТОВ «Енера Суми»	8,82000	7,26000
ТОВ «Сумигаз збут»	9,90970	8,87582
Тернопільська обл.		
ДП «Кременецьке управління постачання газу»	9,45000	8,35000
ДП «Газпостач» ПАТ «Тернопільміськгаз»	8,74800	7,92000
ТОВ «Тернопільоблгаз»	8,75460	7,86000

Харківська обл.		
ТОВ «Харківгаз збут»	9,90641	8,84455
Херсонська обл.		
ТОВ «Херсонська обласна енергопостачальна компанія»	8,58000	8,20000
Хмельницька обл.		
ТОВ «Хмельницькгаз збут»	9,91361	8,87555
ДП «Шепетівкагаз» ПАТ «Шепетівкагаз»	9,59360	8,59360
Черкаська обл.		
ТОВ «Уманьгаз збут»	9,51100	8,77900
ТОВ «Черкасигаз збут»	9,50600	8,77200
Чернівецька обл.		
ТОВ «Чернівцігаз збут»	9,92861	8,88155
ТОВ «Чернівецька обласна енергопостачальна компанія»	9,00000	
Чернігівська обл.		
ТОВ «Енера Чернігів»	8,82000	
ТОВ «Чернігівгаз збут»	9,89996	8,87789

• У поставках газу для населення функції «постачальника останньої надії» (ПОН) виконує «Нафтогаз України». Якщо споживач залишився без свого постачальника газу – він може скористатися послугами ПОН, але при цьому в термін до 60 днів зобов'язаний обрати нового постачальника газу і укласти з ним договір. Ціна газу від ПОН у січні 2021 становить 7,65 грн./м³ (з урахуванням ПДВ, але без вартості доставки).

Вартість доставки газу операторами ГРМ з 01.01.2021

Постачальник (газорозподільна компанія)	Тариф (грн. за 1 м³, з ПДВ)	Тариф, що був у грудні
Вінницька обл.		
ПАТ "Вінницягаз"	2,170	1,164
ТОВ "Газовик"	3,350	1,908
Волинська обл.		
ПАТ "Волиньгаз"	2,040	1,176
Дніпропетровська обл.		
ПАТ "Дніпрогаз"	1,200	0,708
ПАТ "Криворіжгаз"	0,660	0,456
ПАТ "Дніпропетровськгаз"	1,520	1,368
Донецька обл.		
ПАТ "Донецькоблгаз"	1,330	0,840
ПАТ "Маріупольгаз"	1,960	1,308
Житомирська обл.		
ПАТ "Житомиргаз"	2,180	1,188
Закарпатська обл.		
ПАТ "Закарпатгаз"	2,360	1,368
Запорізька обл.		
ПАТ "Запоріжгаз"	1,200	0,768
ПАТ "Мелітопольгаз"	2,830	1,572
Івано-Франківська обл.		
ПАТ "Івано-Франківськгаз"	2,480	1,380
ПАТ "Тисменицягаз"	3,060	1,380
Київська обл.		
ПАТ "Київгаз"	0,400	0,336
ПАТ "Київоблгаз"	1,860	0,972
Кіровоградська обл.		
ВАТ "Кіровоградгаз"	2,100	1,044
Луганська обл.		
ПАТ "Луганськгаз"	1,360	1,104
Львівська обл.		
ПАТ "Львівгаз"	2,150	1,188
ДГХП "Сірка"	1,540	1,824

ТОВ "Спектргаз"	3,190	3,276
Миколаївська обл.		
ПАТ "Миколаївгаз"	2,590	1,464
Одеська обл.		
ПАТ "Одесагаз"	1,070	0,948
Полтавська обл.		
ПАТ "Гадячгаз"	2,230	1,272
ПАТ "Кременчукгаз"	0,520	0,348
ПАТ "Лубнигаз"	3,140	1,464
ПАТ "Полтавагаз"	2,480	1,308
Рівненська обл.		
ПАТ "Рівнегаз"	2,210	1,236
Сумська обл.		
ПАТ "Сумигаз"	1,670	1,032
Тернопільська обл.		
Кременецьке УПРГ	1,730	
ПАТ "Тернопільміськгаз"	1,130	0,396
ПАТ "Тернопільгаз"	2,810	1,236
Харківська обл.		
ПАТ "Харківміськгаз"	0,460	0,360
ПАТ "Харківгаз"	2,480	1,356
Херсонська обл.		
ПАТ "Херсонгаз"	2,160	1,128
Хмельницька обл.		
ПАТ "Хмельницькгаз"	2,150	1,104
ПАТ "Шепетівкагаз"	1,430	0,684
Черкаська обл.		
ПАТ "Уманьгаз"	2,690	1,200
ПАТ "Черкасигаз"	0,710	0,576
Чернівецька обл.		
ПАТ "Чернівцігаз"	2,950	1,440
Чернігівська обл.		
ПАТ "Чернігівгаз"	2,110	1,128

- Зазначені ціни діють на території ліцензованої діяльності відповідної газорозподільної компанії.